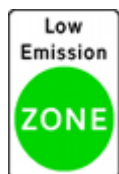

Emisné zóny v Európe ako súčasť zvyšovania kvality v doprave

Poliaková Adela · Humanitné vedy

27.08.2010

Od roku 2008 prišlo na viacerých miestach v Európe k vzniku mestských zón, v ktorých je možný pohyb vozidlom iba v prípade použitia takého vozidla, ktoré spĺňa predpísané hodnoty emisií. Tieto podmienky nie sú v rámci Európy zjednotené, to znamená, že záleží iba na konkrétnom meste, aké podmienky si v rámci svojho katastra stanoví.

Nízkoemisné zóny zaviedli veľké európske mestá, ako napr. Londýn, Rím, Berlín,... V Nemecku existuje dokonca celý rad miest, ktoré zaviedli oblasti, do ktorých je prístup dopravy obmedzený. Takéto obmedzovanie má zlepšiť stav ovzdušia v tých častiach mesta, kde prichádzalo k vysokej koncentrácii dopravy, čo spôsobovalo aj veľké znížovanie kvality ovzdušia.

Prístup do nízkoemisných zón je umožnený vozidlám, ktoré spĺňajú vybrané emisné kategórie EURO. Príde k podobným obmedzeniam i v slovenských mestách?

Ako príklad fungovania takýchto zón si uveďme talianske mestá: Miláno, Rím a Florencia.

Miláno

Emisná zóna bola zavedená od 2. januára 2008 pre územie v Miláne označované ako Milano Ecopass Area alebo Limited Traffic Zone - LTZ. Spomínaný Ecopass bol zavedený pre obmedzovanie prístupu do centrálnej oblasti Milána prostredníctvom spoplatnenia vozidiel, ktoré sa najviac podieľajú na znečistenie ovzdušia. Je platný od pondelka do piatku od 7:30 h. do 19:00 h. a oprávňuje k vjazdu do Cerchia dei Bastioni Limited Traffic Zone. Ecopass Area má 43 vstupných bodov, k torých je každý vybavený kamerami CCTC.

Výška úhrady v závislosti od začlenenia vozidla do emisných tried zachytáva nasledujúca tabuľka:

Tab. 1 Emisné triedy

Emisná trieda	Euro kategórie vozidiel	Denný Ecopass			
Trieda I	LPG - methan - elektromotor - hybridný	Bez úhrady			
Trieda II	Euro 3, 4 alebo posledné modely benzínových osobných a nákladných vozidiel Euro 4 naftové osobné a nákladné vozidlá bez filtra pevných častíc (výnimka na dobu 3 mesiacov od 2.1.2008) Euro 4 alebo posledné typy naftových osobných a nákladných vozidiel s filtrom pevných častíc	Bez úhrady			
Trieda III	Euro 1, 2 benzínové osobné a nákladné vozidlá	€ 2			
Trieda IV	Ne-Euro (Euro 0) benzínové osobné a nákladné vozidlá Euro 1, 2 a 3 naftové osobné vozidlá Euro 3 naftové nákladné vozidlá Euro 4 a 5 naftové autobusy	€ 5	Trieda V	Ne-Euro (Euro 0) naftové osobné vozidlá, benzínové vozidlá Ne-Euro (Euro 0), Euro 1 a 2 naftové nákladné vozidlá ne-Euro (Euro 0), Euro 1, 2 a 3 naftové autobusy, mopedy, skútre a motorové bicykle	€ 10

Uvedený denný Ecopass oprávňuje držiteľa na neobmedzený počet vstupov do Ecopass Area po dobu jedného dňa. Tento poplatok je potrebné uhradiť v prvý deň vjazdu alebo do polnoci nasledujúceho dňa.

Obr. 1 Emisná zóna v Miláne [1]

Inou možnosťou je viacnásobný Ecopass, ktorý sa vydáva v cenách 20 €, 50 € alebo 100 €. Svojho držiteľa oprávňuje k vjazdu počas rôznych dní bez toho, aby bolo potrebné uhradiť denný poplatok. Príslušný denný poplatok bude automaticky odčítaný.

Spomínaný Ecopass je k dispozícii v predajniach tabaku, novín a v automatoch.

Obr. 1 zachytáva emisnú zónu v Miláne s vyznačenými miestami vstupu. Červenou farbou sú vyznačené miesta vstupu, ktoré sú vyhradené pre prostriedky hromadnej dopravy.

Florencia

Vo Florencii majú ekologické poplatky podobu tzv. „Buspassu“. Ako vyplýva z názvu, ide o obmedzovanie pohybu predovšetkým autobusov a uvádzané tarify boli zavedené od začiatku roku 2009. „Buspass“ je súčasťou mestského dopravného plánu, ktorý bol zavedený za účelom usmernenia dopravy, pohybu a parkovania turistických autobusov. Pre prístup do obmedzenej dopravnej zóny (ZTL) existuje niekoľko typov preukazov.

Obrázok 2 zachytáva tieto zóny s obmedzenou dopravou vo Florencii.

Obr. 2 Znáozornenie ZTL zón vo Florencii [2]

Buspass A platí pre skupiny bez ubytovania v meste – je povolený prejazd cez zónu ZTL, ale nie cez historické centrum, s výnimkou miest, označených na preukaze a na nižšie uvedených nástupných a výstupných miestach, v blízkosti historického centra. Preukaz je platný do polnoci dňa vydania. Platí i pre skupiny s ubytovaním v meste, týmto je povolený prejazd cez zónu ZTL za účelom dojazdu k hotelu a zároveň na zastavenie na nižšie uvedených miestach. Prístup do historického centra je povolený iba ak je v tejto oblasti umiestnený hotel. Preukaz platí do 19:00 h. dňa nasledujúceho po dni vydania alebo do poslednej noci pobytu.

Miesta v blízkosti historického centra, kde je autobusom umožnené vysadiť alebo naložiť turistov: L. no Pecori Giraldi, Via della Dogana (výhradne výstup), P. le Michelangelo, Viale le Ariosto, V. le Machiavelli a V. le Strozzi (nástupište 16).

Tab. 2 Poplatky pre Busspas A

Dĺžka autobusu	Euro 5-4		Euro 3-2		Euro 1-0	
	Denný	Každý nasledujúci deň	Denný	Každý nasledujúci deň	Denný	Každý nasledujúci deň
Nad 8 m	180 €	90 €	210 €	105 €	270 €	135 €
Do 8 m	120 €	60 €	140 €	70 €	180 €	90 €

Buspass B - pre skupiny bez ubytovania v meste je umožnený prejazd cez zónu ZTL, ale nie cez historické centrum s výnimkou miest označených na preukaze a na nižšie uvedených nástupných a výstupných miestach v blízkosti historického centra. Preukaz je platný do polnoci dňa vydania.

Pre skupiny s ubytovaním v meste je umožnený prejazd cez zónu ZTL za účelom dojazdu k hotelu a zastavenia na nižšie uvedených miestach. Prístup do historického centra je umožnený iba ak je v tejto oblasti umiestnený hotel. Preukaz platí do 19:00 h. dňa nasledujúceho po dni vydania alebo do poslednej noci pobytu.

Miesta v blízkosti historického centra, kde je autobusom umožnené vysadiť alebo naložiť turistov: L. P. le Michelangelo, Viale le Ariosto, V. le Machiavelli a V. le Strozzi (nástupište 16).

Tab. 3 Poplatky pre Buspass B

Dĺžka autobusu	Euro 5-4		Euro 3-2		Euro 1-0	
	Denný	Každý nasledujúci deň	Denný	Každý nasledujúci deň	Denný	Každý nasledujúci deň
Nad 8 m	150 €	75 €	170 €	85 €	220 €	110 €
Do 8 m	100 €	50 €	110 €	55 €	140 €	70 €

Buspass F - tento preukaz umožňuje prejazd cez zónu ZTL, ale nie cez historické centrum, s výnimkou miest, označených na preukaze a na zastavenie na dobu nevyhnutnú pre naloženie alebo vyloženie turistov v blízkosti cieľového miesta pre autobusy, ktoré prepravujú osoby na politické, odborové, náboženské, športové alebo kultúrne udalosti. Doklady s vyznačením dôvodu prepravy, nákladný list, cestovný poriadok, začiatok a koniec prejazdu a nevyhnutnosť prístupu do historického centra musia byť vo vozidle.

Preukaz platí výhradne po dobu konania udalosti.

Tab. 4 Poplatky pre Buspass F

Dĺžka autobusu	Euro 5-4	Euro 3-2	Euro 1-0
	Denný	Denný	Denný
Nad 8 m	30 €	35 €	45 €

Nad 8 m	20 €	25 €	30 €
---------	------	------	------

Tieto tri preukazy neoprávňujú držiteľa k parkovaniu. Držitelia týchto „Buspassov“ môžu parkovať výhradne na platených parkovacích plochách, ktoré sú umiestnené na Viale XI Agosto, Via Palazzeschi, Via V. Venosta, L. no Andoro Moro, P. le G. Galilei a Viale Maratona.

Pre získanie preukazu je potrebné predložiť doklady, v ktorých sú uvedené nasledovné údaje: EČV vozidla, meno majiteľa, dĺžka vozidla, kategória motora (EURO kategória) a/alebo príslušné nariadenie EHS.

Preukaz sa vydáva na dvoch ohlasovniach: Viale XI Agosto na severe mesta a Via Visconti Venosta na juhu mesta. Pre príjazd k ohlasovniam je potrebné dodržať povinnú trasu: Viale Astronauti – Viale Guidoni – Viale XI Agosto e Viadotto Marco Polo – Via Generale Dalla Chiesa – Via Visconti Venosta. Existuje aj možnosť on-line registrácie na www.buspass.it.

Rím

Obmedzovanie dopravy v meste prostredníctvom určovania ekologických zón uplatňuje aj mesto Rím. „Zona a Traffico Limitato“ (ZTL) platí v centrálnej časti Ríma. Vjazd do uvedenej oblasti je obmedzený dopravnou značkou „Zákaz vjazdu“ s uvedením časového intervalu a kategórie vozidiel, ktorých sa zákaz týka.

Od júla 2010 platí na území Ríma nový dopravný plán, ktorý upravuje premávku vozidiel v oblastiach s obmedzenou premávkou ZTL 1 a 2.

Tento plán stanovuje podmienky premávky a státie autobusov a autokarov v Ríme a zameriava sa na znižovanie znečistenia ovzdušia. Nové podmienky sú uplatňované v zónach s obmedzenou dopravou ZTL 1 a ZTL 2. Do týchto oblastí je zakázaný prístup a pohyb vozidiel bez príslušného povolenia, pričom existujú niektoré výnimky (polícia, linky MHD...).

Prístup do zón ZTL 1 a ZTL 2 je zakázaný vozidlám, ktorých emisné kategórie sú Euro 0 a Euro 1. Týmto vozidlám nie sú udeľované ani povolenia na vjazd. V zóne s obmedzenou dopravou ZTL 1 platí tento zákaz od 1. januára 2011 takisto i pre vozidlá Euro 2 a od 1. januára 2013 bude platiť pre vozidlá Euro 3. V zóne s obmedzenou dopravou ZTL 2 bude nariadenie uplatňované od 1. januára 2012 takisto pre vozidlá Euro 2 a od 1. januára 2014 pre vozidlá Euro 3.

Druhy povolení:

Povolenia, ktoré oprávňujú držiteľa k prístupu do zón ZTL 1 a ZTL 2, sú rozdelené do nasledujúcich kategórií vid'. tabuľka 5.

Tab. 5 Druhy povolení

Povolenie A v zóne ZTL 2 s krátkym zastavením	Premávka a zastavenie v ZTL 2 na miestach, kde je to povolené
---	---

Povolenie B ZTL 2 a ZTL1	Premávka a krátke zastavenie v ZTL 2 na miestach, kde je to povolené, premávka v ZTL 1 a krátke a hodinové zastavenie v oblastiach, kde je to povolené
Povolenie C ZTL 2 a ZTL 1	Premávka a krátke zastavenie v ZTL 2, kde je to povolené, premávka v ZTL 1 a v oblastiach, kde je to povolené, prístup povolený pre maximálne 300 autobusov denne
Povolenie G pre významné udalosti	Premávka a krátke zastavenie v ZTL 2, kde je to povolené a dlhodobé státie na jednom z povolených parkovísk
Povolenie E pre kyvadlové služby hotelov	Premávka v ZTL 1 a ZTL 2 a krátke zastavenie na dobu nevyhnutnú na nastúpenie alebo vystúpenie cestujúcich v hoteloch, hodinové zastavenie na určenom parkovisku

Obr. 3 Zóna obmedzenej dopravy v Ríme [3]

Na obr. 3 je zachytená emisná zóna v Ríme. Zelená farba označuje hranice zóny obmedzovania dopravy, fialová farba zachytáva možnosť prístupu výhradne železničnou dopravou, oranžové je historické centrum mesta, ktoré je bez prístupu dopravy.

Povolenia A, B, C, G majú dennú platnosť. Pre povolenia A, B, C platí možnosť získať povolenia, ktorých platnosť je 1 mesiac, 6 mesiacov alebo rok od dátumu vydania. Pre povolenie typu E je možné vydať povolenie len s ročnou platnosťou, ktorá začína od dátumu vydania.

Literatúra:

1. <http://www.comune.milano.it/dseserver/ecopass/areaecopass.html>
2. http://www.serviziiallastrada.it/index.php?option=com_content&task=view&id=368&Itemid=150
3. <http://www.lowemissionzones.eu/countries-mainmenu-147/italy-mainmenu-81/rome>

Ing. Adela Poliaková, EUR ING, PhD., Katedra cestnej a mestskej dopravy, Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov, Žilinská univerzita v Žiline

